

Úřady práce bez nabídek práce

Odborníci se snaží přimět úřady ke spolupráci se zaměstnavateli. >> 3

Výchova Vietnamců v Čechách

>> strana 5

Speciální příloha pro prváky

>> otočte Muni

Dva patenty míří do praxe. Pomohou leukemikům

Dva patenty z lékařské fakulty našly uplatnění v podobě nových testovacích sad. První umožní lékařům dříve a přesněji stanovit prognózu chronické lymfocytární leukémie. Druhá včas odhalit plicní onemocnění způsobené spory plísní z rodu *Aspergillus*.

Obě testovací sady zavádí na trh firma Generi Biotech, která před čtyřmi lety koupila práva k užívání patentů od Masarykovy univerzity.

Plicní aspergilóza je onemocnění, se kterým si zdravý organismus snadno poradí, avšak u pacientů s oslabenou imunitou, například po léčbě leukémií, mívá velmi vážné následky. Nemoc se projevuje jako běžný zápal plic, ale dochází u ní k rychlému zhoršování stavu pacienta, a pokud není zahájena účinná léčba, často končí smrtí.

Diagnostika je navíc obtížná. „Pro odhalení této nemoci je nutné provést pacientovi výplach plic fyziologickým roztokem a pak čekat i několik dnů až týdnů, zda v tomto vzorku plíseň začne růst. Výsledek kultivace a dalších laboratorních testů mohou navíc ovlivnit léky,“ popsala nevýhody tradičních metod diagnostiky Martina Lengerová z lékařské fakulty.

Vědci se proto rozhodli navrhnout postup, při kterém by v roztoku získaném výplachem plic nehledali samotnou plíseň, ale pouze její DNA. „Navrženou metodou jsme schopni odhalit přítomnost DNA čtyř nejčastějších původců aspergilózy.

Výsledek můžeme získat již během několika hodin a významně zrychlit a zpřesnit stanovení diagnózy,“ popsala Lengerová podstatu patentu.

Diagnostické sady již prošly ověřovacími studii a získaly registraci od ministerstva zdravotnictví. Po prvním oslovení o jejich využití projevila zájem řada fakultních a krajských nemocnic i specializovaných onkologických center.

Do praxe zavádí firma Generi Biotech také novou testovací sadu na stanovení prognózy chronické lymfocytární leukémie za pomoci molekulárně-genetické analýzy specifických genů v biologickém vzorku pacienta. Nejčastěji se přitom stanovení provádí z periferní krve.

Díky této metodě budou lékaři v konkrétních případech schopni určit závažnost nádorového onemocnění a vybrat správnou léčbu. I tato sada vznikla s využitím objevu, který patentoval vědecký tým odborníků a lékařů z Centra molekulární biologie a genové terapie Interní hematologické a onkologické kliniky Fakultní nemocnice Brno a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity.

Tereza Fojtová

Hrají futsal, i když nevidí

Na šestém místě skončili nevidomí hráči týmu AVOY MU Brno na mezinárodním turnaji ve futsalu v Bučovicích. Vyhráli Brazílci (na snímku). >> online.muni.cz/sport/4424

Geologové vystavují zub

Přírodovědecká fakulta nově umožňuje nahlédnout do svých paleontologických a mineralogických sbírek včetně nedávno objeveného zubu dinosaura ze skupiny Tetanurae. >> více na www.ugv.cz

Vyberte nejlepší učitele

Přes osm tisíc studentů už nominovalo své favority na cenu rektora pro vynikající pedagogy. Svůj hlas až třem pedagogům mohou dát všichni studenti s výjimkou těch v programech celoživotního vzdělávání a vyzdvihnout mohou i ty, kteří jim při studiu pomáhali jen neformálně nebo už na Masarykově univerzitě nepůsobí. Zařadit pedagoga do výběru mohou vysokoškoláci do konce června. Po ukončení sběru nominací vyhodnotí návrhy komise rektora a udělí devět ocenění, z každé fakulty jej získá jeden pedagog. >> online.muni.cz/udalosti/4414

MU napraví chybu státu

Z vlastních rezervních fondů je Masarykova univerzita připravena zaplatit vědcům, kteří měli přijít do Brna ze zahraniční původně díky penězům z evropského operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

Přesto, že oba projekty za téměř 140 milionů korun, které univerzita do této výzvy podala, uspěly v mezinárodním hodnocení ministerstva školství a zahraniční vědci již absolvovali vstupní pohovory, samo ministerstvo celou výzvu na poslední chvíli zrušilo kvůli nedostatku financí.

>> více čtete na straně 2 v článku

Místo státu zaplatí vědce univerzita

Lidem nikdo neřekl, proč je dobré být v EU

Situace, kdy společnost nechává la politikům volnou ruku v prohlubování evropské integrace, je podle šéfa Mezinárodního politologického ústavu Víta Hlouška pryč. Převládá skepse. Je proto podle něj potřeba zvolnit. „Riskovat kvůli další integraci ztrátu důvěry veřejnosti v projekt Evropské unie je hazardní,“ říká.

>> čtete rozhovor na straně 6

Historie se dá číst z kamenů

Geologové tvrdí, že v každém kusu kamene je zakomponován příběh o jeho vzniku a proměnách Země. Číst tyto příběhy může od konce května kdokoliv z návštěvníků areálu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Kotlářské ulici. Otevřel se tam totiž nový Geopark, který zatím čítá 24 kusů různých hornin a bude se ještě rozšiřovat.

Obdobné parky už znají i lidé odjinud z Česka i ze světa, ten brněnský je ale specifický tím, že jeho tvůrci při zakládání spolupracovali s architektem, takže výsledek má hned několik funkcí. „Kameny esteticky doplňují zeleň areálu podobně jako umělecká díla. Sloužit však budou hlavně jako učební pomůcka, a to nejen našim studentům, ale i dalším zájemcům o geologii,“ uvedl Rostislav Melichar z ústavu geologických věd, který s nápadem park vytvořit přišel.

Největší přínos pro studenty spočívá v tom, že na velkých kusech kamene mohou sledovat vedle jednotlivých druhů hornin také jejich vzájemné vztahy. K takovým pozorováním se dosud dostávali většinou jen na terénních exkurzích.

Mezi exponáty venkovní výstavy najdou kolemjdoucí i některé ojedinělé kusy. Součástí Geoparku je například bludný balvan, který připomíná dobu ledovou, nebo také velký hranec, tedy valoun s ostrými hranami a rovnými plochami vzniklými obrušením pískem.

„Ležel u naší budovy dlouho nepovšimnut. Dnes víme, že ho kdysi našel profesor Pelíšek na severní Moravě a přivezl do Brna. My jsme to však znovu zjistili až nedávno, a to díky nálezu ručně dopsané poznámky u obrázku v jednom starém časopisu,“ zavzpomínal Melichar.

Upozornil i na další zajímavost. Hned vedle vchodu do budovy ústavu geologických věd leží

skupina vápenců ze zkamenělinami ortocerů, příbuzných dnešních chobotnic. Další pozoruhodné informace se návštěvníci parku dočtou na doprovodných tabulkách u každého exponátu.

Kameny, které dnes v areálu leží, pocházejí hlavně z českých lokalit. Některé si geologové vytipovali přímo v přírodě, jiné mají dovezené z lomu. Složitější než je najít, ale bylo dostat je do Brna. Velikány si totiž nikdo do auta jen tak nenaloží, chce to zvláštní zacházení. „Potřebovali jsme auto s jeřábem a při přemisťování jsme používali hadrové popruhy, protože kdybychom využili běžné kovové řetězy, kameny by se odřely a poničily,“ přiblížil geolog náročnou operaci.

Tvůrci Geoparku počítají s tím, že až budou mít hotovo, bude kolem budov přírodovědecké fakulty střídavě ležet či stát na čtyřicet kamenů. Ty, které v areálu ještě nejsou, budou geologové v následujících měsících postupně přivážet z různých míst na Moravě.

Kromě Geoparku otevřela přírodovědecká fakulta v suterénu budovy číslo 11 v areálu v Kotlářské ulici také své paleontologické a mineralogické sbírky. Do expozice, která obsahuje i nedávno objevený zub dravého dinosaura, je možné nahlédnout vždy jedno dopoledne a jedno odpoledne v týdnu.

Martina Fojtů

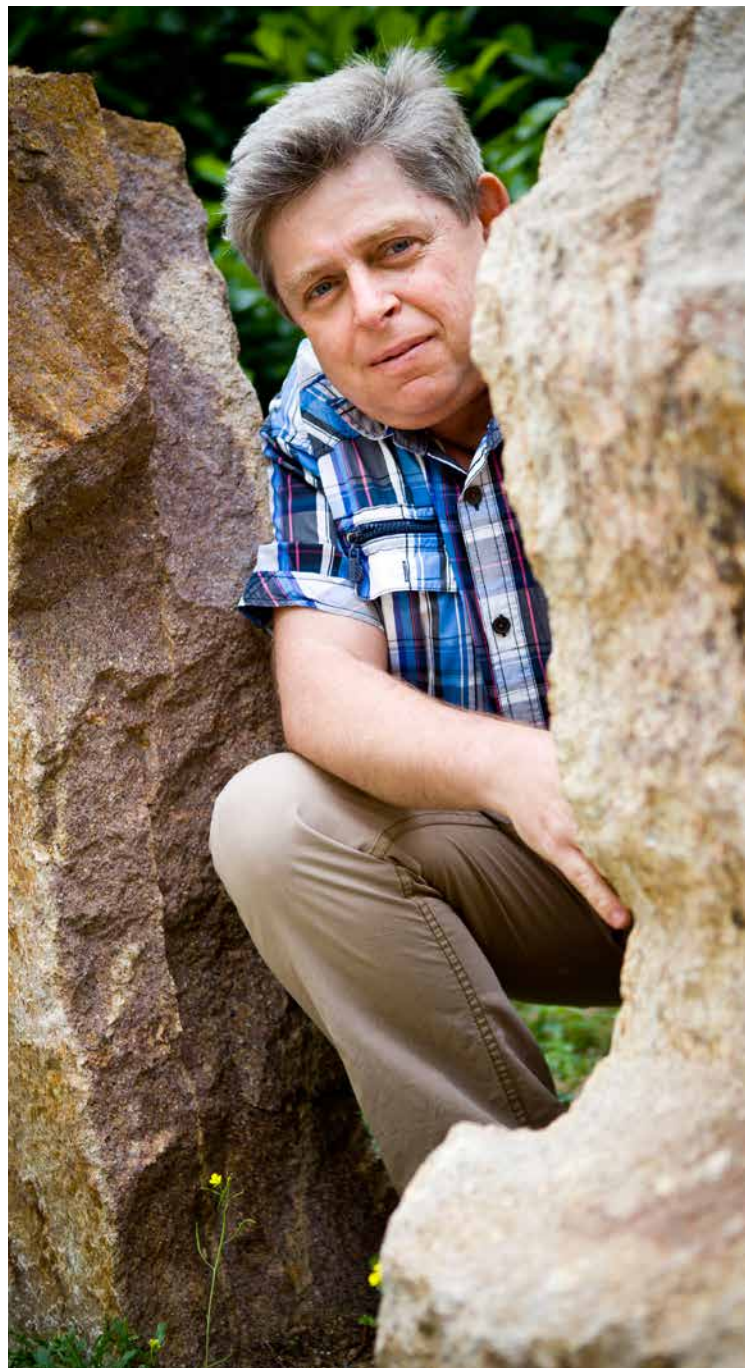

Foto: Martin Kopáček

Ani mladý vědec se papírování nevyhne

Postdoc nemá se slovem poskok vůbec nic společného. Postdoc je totiž vědecká pozice, která umožňuje mladým lidem zcela se ponořit do bádání a nestarat se o nic dalšího. Podle Zuzany Koledové je však tento popis spíš mýtus.

„Už během magisterského studia mi říkali, ať si tu dobu, kdy můžu být pořád v laboratoři

Postdoc má větší samostatnost ve výzkumu.

a soustředit se na psaní jediné práce, užiju. Na každém stupni vývoje vědecké kariéry se totiž od vás očekávají jiné schopnosti a s tím jsou spojené nové úkoly a zodpovědnost,“ říká molekularní bioložka, která pracuje v ústavu histologie a embryologie lékařské fakulty v rámci projektu Postdoc II.

Jako doktorandka musela kromě vlastní laboratorní práce na projektu také učit, prezentovat výsledky svého výzkumu na konferencích a měla zodpovědnost za některé činnosti v laboratoři.

„Tohle všechno vám vlastně zůstane a ještě přibude něco navrch. Například studenty vedu v laboratoři, učím je nové techniky a jsem zapojená do mnoha organizačních a rozhodovacích procesů,“ podotýká Koledová. Zároveň však zdůrazňuje, že má ve výzkumu mnohem větší samostatnost než dřív.

Mladá vědkyně se zabývá vývojem mléčné žlázy a procesů, které mohou vést k rakovině prsu, a věnuje se také výzkumu plicních nádorových kmenových buněk a nádorového stromatu. Do Brna přišla z univerzity v Manchesteru,

kde působila také na postu postdoktoranda. „Úroveň vědecké práce je stejná. V Brně je výborný pracovní kolektiv a dobré vybavení, jen je o něco obtížnější se k němu dostat,“ podotýká s tím, že v zahraničí jsou běžnější sdílené laboratoře.

Zázemí, které mohou všichni využívat, podle ní vede k větší otevřenosti, komunikaci a snadnější spolupráci napříč univerzitou. Na rozdíl od předchozího působiště jí v Brně přibýlo také papírování.

„Ubírá to čas na samotný výzkum, ale na druhou stranu je to dobrá příprava na shánění vlastních grantů a projektů,“ říká Koledová, která by na Masarykově univerzitě ráda zůstala i po skončení projektu.

Díky němu našly na fakultách a ve Středoevropském technologickém institutu Ceitec MU uplatnění na čtyři desítky mladých odborníků z tuzemska i ze zahraničních výzkumných pracovišť. Program podpořený necelými 165 miliony korun z evropských fondů potrvá ještě do konce června příštího roku.

Emma Wiesnerová

Foto: Martin Kopáček

